

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

Irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím:
Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sörgöncím: Erdélyi
Gazda, Kolozsvár.*

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő bir-
tokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik
(igás ökör, tinó, borju stb) minőségét és
mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni
sziveskedjenek, mivel a királyhágón túli
uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbi-
zás érkezett.

Cséplőgépek, rosták, ekék és boronák, zsá-
kok, ponyvák, olajok stb.

legjutányosabb és legmegbízhatóbb
beszerzési forrása.

BCU Cluj / Central 1010

Ponyva és zsákgár
ELSINGER M. J. és FIAI
BUDAPEST,

Alapítva 1831.
46 kiténtetés.

IV., Deák Ferenc-utca 3. szám
Angol királyné szálloda mellett.

Sörgöncím:
Elsinger Budapest

VIZMENTES PONYVÁK ELISMERT KITÜNO, ELPUZ-
TITHATATLAN MINŐSÉGBEN

Kazal-, gép-, kocsi- és repceponyvák.

Tarpaulin-
Drill-

ZSÁKOK

kender varrással
LEN VARRÁSNELKÜL

KARTELEN KIVÜL, LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS
VIZMENTES SÁTRAK ESOKÖPENYEK, KENDER-TÖMLO.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. — Minden
város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék határozottan
Elsinger gyártmányt kérni. (1089.)

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tüzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsos-
latos minden berendezést.

Eddigi kivétel 120 telep üzemben. 1093

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes
kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása
éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen
kiváló műtrágyát úgy a foszforsav, mint ezitromsavban
oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és
lelkiismeretesen szállítja

Kalmár Vilmos BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 3.

a Thomassalakgyárak, Berlin, vezérképviselője a magy.
korona országainak területén. 1130

Óvakodjunk a
hamisításoktól
és csakis csillag

védjeggyel
ellátott zsákokat
vegyünk át.

Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

MALOM-

BERENDEZÉSEK,

1066

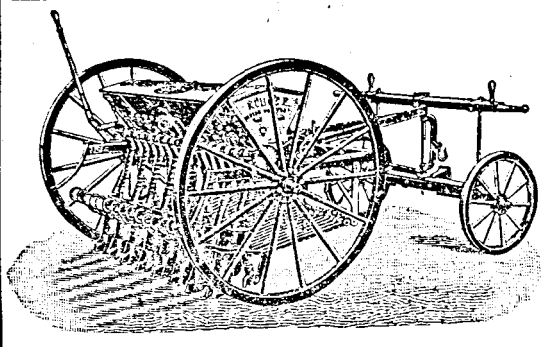
OLAJSAJTÓK-

ÉS GÉPEK,

KONKOLY-

VÁLASZTÓK

KAPHATÓK GRAEPEL HUGÓ GÉPGYÁROSNÁL.
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 40-46.

KÜHNE E. hazánk legrégebbi **MOSONBAN** gazdasági gépgyárában

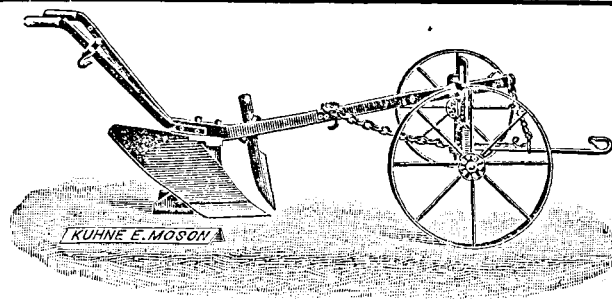
legjobb anyagból és elismert gondos kivitelben kaphatók:

SACK-rendszerű acélekék, egy- és kétvasu ekék különféle szerkezetben, **Hengerek,** szántóföld és rétboronák dús választékban. **Hirnevés tolókeres rendszerű „MOSONI**

DRILL“ sorvetőgépek. Mindennemű **cséplőgépek** kézi és járgányhajtásra. Gabonatisztító és szelelő rosták, konkoly választók, **szecskavágó-, répavágó- és da-**

rálógépek, Szőlőzúzó- és bogozó-gépek, Venyigezúzó. BORSAJTÓK, Francia- ekék és kapáló-gépek szőlőmiveléshez. 1099

Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz.**

A világ leg-tökéletesebb **Beszélő gépe!**

1200.

Világhírű **Mascagni Record Comp.** grammophonjait és fonographjait

csékély havi részletekre szállítjuk. Havi részlet 4 koronától feljebb. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Erdély-részi főképviselet: **„KORVIN MÁTYÁS“**

— Erdélyi Könyvkereskedő Részvénytársaság. — **Kolozsváron, Deák Ferenc-utca 21. sz.** Hangszer osztály. — A gépek ugyanott megtekinthetők.

Mezői egerek
tömeges és biztos kipusztítására ajánlom az általam készített és már eddig is sok előkelő uradalmakban, nagyobb gazdaságokban, ugyszinté több községekben a legjobb sikerrel használt

egérmérget
labdacs alakban, eddigi tapasztalatok szerint 1 holdra 1-2 kiló elég elegendőnek bizonyult, 100 kiló ára 90 kor., 31 kilós láda 6 kor.

SIPŐCZ. ISTVÁN
gyógyszerész
Pécselt, (Baranyamegye).

Megrendeléshez hatósági engedélyt kérek mellékelni.

1197

Első magyar ruggyanta-bélyegző-gyár és véső-intézet

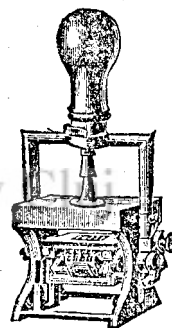
Geduldiger Hugó

vésnök,

BUDAPEST,
Váci-körút 17. szám.

Ajánlkozik

ruggyanta és rézbélyegzők, pecsétnyomók zsáksablonok, állatjelző-bélyegzők stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen. Vidéki képviselők kerestetnek. 1101.

SZIVATTYUK

minden neme; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari czélokra

Legjobb gummi- és kender-tömlők.

1128 Mindenféle csövek, csapok stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű töltes futósúlyú és hídmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Betéti-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Ullmann Ferencz Czim- és Czimerfestő Egyedüli erdélyrészi

Diszító műterme, Horgany- és Érc-czimtábla Öntődéje. **Kolozsvárt, Rákóczi-ut 14. sz. Telefon 471. sz.**

Készít mindennemű horgany és ércöntésű felirat-táblákat, u. m. községjelző útjelző, tilalmi és egyes ajtó felirati táblákat a legjobb anyagból és kivitelben; valamint elvállal és készít: fogadtatások díszítéseit, egyleti, templomi és díszlobogókat bármily kivitelben. ugyszintén díszítési tárgyak, lobogók, czimerek stbik kölcsön is adatnak. Vidéki rendelések azonnal intéztetnek. 1162

HUBERT J. E.

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR : 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- A magyar középbirtok helyzete. I. *Tzöke Béla.* 521
A Hegelund-féle fejről. *Szafian Lajos.* 522
A tyúkok lábmeszesedéséről. *Geltch Lajos.* 523

Kisebb szakközlemények.

Kormányintézkedések:

- A bor hamisítása ellen. 525

Vegyes közlemények.

- Segesvári országos kemlőkiállítás. 525

Hirdetések.

A magyar középbirtok helyzete.

I.

Szánalomra méltó a középbirtok helyzete hazánkban! Mi a nagybirtok, mi a kisbirtok válsága a középbirtok nyomorúságához képest, amely magában egyesíti mindkét elébb nevezett birtokkategória összes hátrányait, azok minden előnye nélkül. Szenved a szocializmus, munkabérmagasság, kivándorlás s ezzel kapcsolatos munkahiány alatt, épp oly kevésbé takarít meg munkabérek (a középbirtokos rendszerint csak a felügyeletet és kezelést végzi birtokán, de maga többé nem dolgozik) mint a nagybirtok, de épp úgy ki van szolgáltatva az elemi csapásoknak teljesen,¹⁾ mint a kisbirtokos s nem folytathat ő sem belterjes gazdálkodást, minthogy a költségesebb mezőgazdasági gépek beszerzése kisebb birtokán nem fizeti ki magát; amellől az üzemi költségek aránytalanul nagyobb volta miatt nem képes oly olcsón termelni, mint a saját munkája után élő paraszt birtokos, vagy mint a nagyban termelő nagybirtokos és ennek következtében jobban szenved, mint azok, az árviszonyok kedvezőtlen alakulása alatt. Azonkívül sokkal nagyobb és sokoldalubb előképzettséget igényel a középbirtokon való gazdálkodás, mint akár a nagybirtokon való gazdálkodás is. A középbirtokon, amelyen kisebb mértékben ugyan, de ugyanazok a teendők torlódnak össze, mint a nagybirtokon, a felügyeletet, vezetéket, rendelkezést, könyvelést, vételt és eladást és minden néven nevezendő intézkedést magának a tulajdonosnak kell teljesítenie vagy legalább ellenőriznie, mindenről neki kell gondoskodnia és egyszóval mind azt a munkát egymagának elvégeznie, amit a nagybirtokon sokkal nagyobb arányban, de csak egyannyi fáradsággal és feltételezett értelmi képzettséggel elvegez egy nagyszámú sereg alkalmazott, kormányzó, ispán és intéző.

Nagy előképzettséget követel meg ma a helyes gazdálkodási rendszer a középbirtokosban. Az évszázadokon át lényegileg változatlan fokon stagnált mezőgazdálkodás, a mely semmi haladást nem mutatott és apáról fiúra tökéletes egyformaságban szállott át, ma az ismeretek egész sorozatát teszi szükségessé. Az ósdi mezőgazda végtelen minden ujítás ellenében. Hiába próbálkozik a régen bevált s előnyösnek bizonyult rendszerekkel, lehetetlen ma az ősapák modorában való gazdálkodás s az a magyar gentry²⁾ birtokos, a ki nem tudja

¹⁾ A nagybirtokosnak több helyütt van mazzára, sokkal nagyobb kiterjedésű birtoka, tűzvész, árvíz, jég annak egész termését nem pusztíthatja el, mert az elemi csapások károsító hatása rendszerint lokális jellegű, a középbirtokos azonban egy tűzvész, árvíz, s jéggel elvesztheti egész évi terméseredményét.

²⁾ Szokásos elnevezése a középbirtokosoknak.

vagy nem akarja ezt megérteni, menthetetlenül el van veszve.

A magyar gazdaközönség legnagyobb része mégsem akar változtatni régi konzervatív életrendjén, kellő szakismeret, előképzettség és minden számítás nélkül gazdálkodik s abból a hitből indulva ki, hogy a mezőgazdálkodáshoz ismeret nem szükségeltetik, hogy az magától megy, csak bele kell ülni a birtokba s az a tudomány, a mi ép multhatatlanul megkívántatik, az úgy is vele születik az emberrel, megszokott gavallér tempóban él tovább, nem számolva azzal, hogy birtokának jövedelmezősége, a termények árának alászállása s a munkabérek növekedése folytán egyre csökkenőben van. Ilyen gondolkodás mellett azután a középbirtok, ha földtalaja nem haladja meg a jöminőségű termőtalajok átlagát, többnyire nem képes kiállni a versenyt. Nagyon érthető ez is. Ha a tulajdonos abszolúte nem számít s annyit költ a mai viszonyok közt, mint régebben tette, tönkre kell menni. Csak a 70-es években uralkodott viszonyokat is véve alapul, óriásilag hátrányosabb helyzetben van ma a birtokos: akkor sem a szocializmusról, sem kivándorlásról, sem munkahiányról nem volt szó; akkor, a felvidéki viszonyokat véve alapul, 30 krajcárjával annyi férfi munkást lehetett kapni, hogy sok is volt s egy béres cselédnek konvencionál kivül legfeljebb 20 ezüst forintot, később 44—46 frtot fizetett a földbirtokos egész esztendőre, holott ugyanakkor egy pozsonyi mérő (körülbelül 62½ liter 44 kiló) rozsnak ára 5 ezüst (15'25 váltó) frt megfelel 23 kor. 40 fillér mai árnak), a burgonya bécsi mázsájának (56 kiló) ára 1'65—1'80 frt (megfelel 4 kor. 48 fillér mai árnak), a szesz akójának (56 liter) ára 29—34 frt körüli, néha azonban kivételesen 40—44 frtnyi volt (a mi megfelel 142 kor. 89 fillér mai árnak); ma a szellérek megváltása vagy kivándorlása folytán munkást kellő számban többé nem kapni, de ha akad. akkor a mezei férfimunkás napi bére aratáskor legalább 1 kor. 60 fillér,¹⁾ a béres cselédnek konvencionál kivül 75—80 frt az évi fizetése, míg a rozs ára átlagosan 13 kor. 60 fillér, a burgonya átlagára 2 kor. 60 fillér, s a szesz átlagára 39 korona körül van. Ennyire megváltozott körülmények mellett a régen megszokotthoz hasonló életmódot folytatni nem lehet a magyar mezőgazdának!

A magyar középbirtokos osztály folytatja a régi uras életet és szegényedik rohamosan. A hazafias érzésű magyar középbirtokos osztály, amely büszkeségét helyezte egykor abba, hogy a földtulajdonának független ura, amely

¹⁾ Ez az ár a munkás szempontjából nagyon alacsony ugyan, ha figyelembe vesszük, hogy abból esetleg egész nagy családot kell fenntartani; a földbirtokosok ezt a rossz árviszonyok mellett azonban mégis nehezen képesek fizetni.

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari MAGKERESKEDÉSE

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI. ker., Andrassy-ut 23. szám.

= A gazdák figyelmébe =

ajánl: arankamentességre állami-lag ólomzárolt luczernamagot és biborherét, továbbá káposzta-repcét, muharmagot, tarlórépamagot, fehér kölesmagot, pohánkát, mustármagot, lóbabot, őszi bükkönyt, őszi borsót, szöszös bükkönyt (*Vicia villosa*), raffiaháncsot, mindent legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: mindenféle gazdasági magot bármely mennyiségben. =

Ajánlatok minták kíséretében kéretnek.

• • **Terményeink** • •
— értékesítését —
Erőtakarmanycikkek
— beszerzését —

bizzuk a
„Magyar Mezőgazdák Szövetkezetére”
— Budapest, V., Alkotmány-utca 31. —
Kivánatra gazdáknak bérmentve küldetnek meg a Termény-
értékesítési Feltételek.

talán azért is vonzódt a mezőgazdasághoz, mert ez megadta neki a megélhetés lehetőségét anélkül, hogy korlátozta volna elhatározási szabadságában, ugyanaz a magyar középirtokosság, amely egykor az államnak nemzeti ereje s virága volt, ma a halálos ítélet bélyegét viseli homlokán. A magyar középirtokos elem egész kihalóban van,¹ a független birtokos középosztály elhanyaglásának korszaka következett el. Nem lehet mégsem merőben a középirtokosok uri életmódjában keresni a középirtok válságának eredő okát. Nagyon kérdéses, vajjon a legnagyobb szorgalom mellett is ad-e elegendő hasznot a középirtok és biztosít-e gondtalan megélhetést s ha birtokát eladva alkalmazást keresne a középirtokos akár az államnál, akár valami nagyobb uradalmon, szorgalma és nagyobb értelmi képzettsége mellett, amely utóbbi tulajdonság egy ily nagyobb birtok tulajdonságánál mindig feltételezhető, nem-e sokkal nagyobb jövedelemre tehetne szert, mint a milyent a birtok termékeinek pénzürtéke behoz?

Teőke Béla.

(Vége következik.)

A Hegelund-féle fejésről.*

1. Kézfogásai és szabályai

(I.) Gazdasági szaklapjaink egy fejési módszerről irnak mostanában több ízben, amely hazánkban még újdonság mert kevesen ismerik. A Hegelund féle fejést értem, amelyet megtalálójáról, illetve a módszer rendszerbe szedőjéről, Hegelund svéd állatorvosról neveztek el.

Midőn én a trágyhoz szólok, megjegyzem, hogy *gyakorlatilag* is foglalkoztam ezen fejéssel, március óta pedig Lajos kir herceg sárvári uradalmának pusztalánci tehenészetben szemlélem azt. Ezen idő alatt nem állapodtam meg a felületes szemlélésnél, hanem kutattam, vizsgálódtam e téren. Szerezett tapasztalataimat összegyűjtve, ezen fejési módnak teljes képét akarom a gazdaközönség elé tárni, hogy arról ítéletet alkothasson magának.

Mi a célja Hegelund fejési módszerének.

Az, amit minden tehenészetben elérni törekednek: a *tőgy tökéletes kiürítése, a tejnek az utolsó cseppig való kifejése.*

Ezt a Hegelund-féle fejéssel el lehet érni. A *fejés keresztülvitele* következő:

A fejőszemély fejéskor az állat jobb oldalán foglal helyet. A tőgyet közvetlen fejés előtt nem mossa meg, mint általában szokás; ehelyett száraz, durva ruhával megdörzsöli a tőgyet és a környező részeket. A dörzsölés következtében a tőgyről lehull a szalma, piszok, elhalt felhámsejt; ezért a fejődényt ekkor nem szabad a tőgy alá helyezni hanem oly helyre kell tenni, ahol nem kerülhet bele a ledörzsölt anyag. Legcélszerűbb, ha a fejő térdére, vagy lába mellé helyezi azt. A dörzsöléssel egyúttal jótékony ingert gyakorolunk a tőgyre, melynek hatására a tej a tőgybimbókba folyik. Mikor a négy bimbó feszesen áll, annak jeléül hogy csatornájuk megtelt tejjel, megkezdjük a fejést.

A mellső két tőgynegyed bimbóját tőben hüvelyk- és mutatóujjunkkal gyöngéden átfogjuk; többi ujjunkkal a bimbónak alábbi

részét zárjuk körül. Összeszorítjuk a két felső ujjunkat. miáltal bizonyos tejmenyiséget a bimbó csatornájába szorítunk; ezt az alább következő ujjaink fokozatos összeszorításával kinyomjuk a csatornából. Az ujjak ilyen ritmikusan váltakozó összeszorítása eleinte lassan, majd lehető gyorsan történik úgy, hogy a tej folytonos sugárban ömlik a sajtárba; megszakítás nem vehető észre. Ha a mellső két tőgynegyedből már gyengén folyik a tej, akkor a hátsó két negyedet kezdjük fejni a leiratok szerint. Mikor már ezekből is gyengén ömlik a tej, áttérünk a mellső negyedekre s azokat az *utolsó cseppig* kifejjük; ugyanezt tesszük a hátsóknál is.

Ez a kézfogás nem ismeretlen a gazdák előtt. Mindnyájan tudjuk, hogy jobb az a bimbó húzogatósnál, melytől hatalmasan megnyúlik a bimbó és így elcsuful a tőgy; sőt azt is tudják, hogy minden fejési kézfogásnál előnyösebb ez, csak az a hiba, hogy nem alkalmazták.

Mikor az említett kézfogás szerint *egy csepp tej sem jön már a tejből, akkor alkalmazuk Hegelund tulajdonképeni kézfogásait.*

Először a *kiszorítást* végezzük, mely úgy történik, hogy a két mellső tőgynegyed bimbójának tövét markunkba fogva, fölfelé álló szétterjesztett ujjainkkal a *tőgyet* összeszorítjuk s a szorítás félbeszakítása nélkül ujjainkat lefelé fordítjuk. Ezáltal a tőgy felső részéből bizonyos mennyiségű tejet szorítunk a bimbócsatornába. Ujjainkkal a bimbóra gyakorolt nyomás következtében ez kifolyik. Ezt a kézfogást még kétszer ismétljük a mellső tőgynegyedeken, azután a hátsókon végezzük ugyanígy.

A *második kézfogás* a szopó borjúnak azt a szokását utánozza, hogy az anyjának tőgyén nagyokat döf. A mellső két bimbót ujjainkkal lazán átfogjuk s így gyors egymásutánban háromszor erősen felfelé lökjük; a harmadik lökés után kiszorítjuk a tejet. Kétszer megismételjük ezt, tehát összesen kilenc döfést teszünk erre a tőgynegyedre és három ízben nyomjuk ki a tejet. A hátsó negyedeken ezzel megegyező a kézfogás.

Ezt a *masszírozás* követi először a jobb, azután a bal tőgyfél részleten oly módon, a két hüvelykujj a tőgy külső, a többi a belső oldalán van. A hasfaltól a tőgy felének legalsó része felé haladunk, fölfelé álló ujjainkkal mintegy simogatva a tőgyrésztetet egyszerűs mind energikusan szorítva azt; a legalsó részhez érve, a tőgyet fölfelé döfjük és onnan ugyanilyen útat tétetünk ujjainkkal a hasfalig. A harmadik ilyen kézfogást az összegyűlt tej kiszorítása követi. Két ízben ismétljük meg ezt a tőgy jobb felén, azután a bal felén végezzük ugyanígy azon különbséggel, hogy a hüvelykujjak vannak a tőgy belső s a többi ujj a külső felületén, mert a fejőgyén a tehén jobb oldalán ül.

Záradékkul a fölfelé döfést végezzük a második kézfogás szerint, de ennél minden egyes fölfelé döfést a tej kiszorítása követi. Három döfést és kiszorítást eszközölünk tehát a mellső s ugyanannyit a hátsó tőgynegyedeken.

Az esetleg még a tőgyben levő pár csepp tejet az első kézfogások alkalmazásával szorítjuk ki.

Leírásomból olvasva, nagyon körülményesnek, időt rablónak tünik fel ez a fejési mód. A valóságban nem így van. Egy-két figyelmes szemlélés és néhányzori gyakorlat után könnyen, gyorsan keresztülvihető az. A nevezett uradalom tehenesei mindnyájan meg-

tanulták ezt a fejést s az első hét végén már úgy fejték e módszer szerint, mintha mindig ezt gyakorolták volna. Az ú. n. *utófejés* keresztülvitele pedig egy tehénél 1—2 percet vesz igénybe. Ezt közvetlen megfigyelésem alapján állíthatom. melynek bizonyosságát felhozhatom még azt a tényt is, hogy nevezett tehenészetben a fejés körülbelül fél órával tart tovább Hegelund módszerének behozatala óta, mint azelőtt.

Márciustól június elsejéig átlag 96 drb tehenet fejték itt naponként. Ha egy ember végezné az utófejést — 2 percnek véve föl azt 1 drb tehénél — 192 percig tartana az. A munka azonban 8 tehenes között oszlik meg s így papírosan 24 perccel nyújtja meg Hegelund kézfogásainak elvégzése a fejés idejét. Ez a szám a *tényleges* adattal megegyez.

A kézfogásokon kívül Hegelund még bizonyos *elveket* állított fel, amelyeknek szigorú betartását kívánja fejési módszerénél.

Hegelund *előtt* is ismerték ezeket az elveket s a gazdák is tudták azokat Hegelund nélkül. Azon kellékek azok, melyeket minden fejésnél fogatosítani *kellene*, a helyes fejés szabályainak értelmében. Nem is tulajdonítom én azokat Hegelundnak; annyiban azonban érdeme van neki, hogy azokat módszerének keresztülviteléhez csoportosította és betartásukat megkivánja. A gazda feladata azután az, hogy saját érdekében megkövetelje cselédségétől a rendszerbe szedett szabályoknak pontos teljesítését.

Előírja Hegelund, hogy minden tehenes *mindig ugyanazokat a teheneket fejje* és ne változtassa azokat mindennep. Mély értelme van ennek. A tehén megszokja gondozóját, annak kézfogásait; a tehenes pedig kitapasztalja a tehén minden tulajdonságát s aszerint bánik vele. Keze hozzászokik a tehén tőgyéhez. A megszokásnak pedig nagy a hatalma!

A fejés ideje alatt *csendnek kell lenni* az istállóban, mert így nyugodtak az állatok. A tejet pedig akkor adják le legkönnyebben, ha nyugalmukat semmi sem háborgatja.

Tisztaságot követel Hegelund nemcsak a fejés körül, hanem minden téren. E célból ajánlja a tőgynek ruhával való dörzsölését és azt, hogy a tehenes minden egyes tehén kifejése után tisztára mossa kezét s a fejéshez is tiszta kézzel, tiszta ruhában és felgyűrt ingujjal üljön le.

„Tisztaság fél takarmány“, szokták mondani. Hogy a tehén nem kedveli a tisztaság hiányát, annak azzal adja jelét, hogy testének piszkos részeit nyalogatja vagy szilárd tárgyhöz dörzsöli. Egészségi szempontból is ügyelni kell a tehenek tisztaságára, de ennek betartását gazdasági érdek is kívánja. A tehénnek ugyanis legpiszkosabb a farka, melyre főképpen az állat fekvésénél hig és szilárd ürülék kerül. Ha azt le nem mossák róla, akkor a szenny nagy része a tejbe hull, mikor a tehén fejés alatt szokásból vagy a legyek ellen való védekezés céljából farkával csapdos. Az ilyen tej undorító, másrészt könnyen romlásnak indul.

2. A nyert utótej mennyisége és zsírtartalma.

Fontos kérdés az, hogy *mennyi tejet lehet Hegelund módszerével a tőgyből kifejni* akkor, mikor közönséges fejésre már egy csepp sem jön abból s az *így nyert tejenek milyen a zsírtartalma?*

A sárvári tejjgazdasági iskolában 21, egymást követő napon reggel és este külön edénybe gyűjtötték az ú. n. *utótejet*, amelyet Hegelund

¹ A középirtokosok gyermekei nagyjából részben mind hivatalnokai vagy üzleti pályára lépnek, — már ez egymaga világos jele a középirtokosság mostani helyzete tarthatatlanságának

* A „Mezőgazdasági Szemle“ legutóbbi számából.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság.

Kolozsvárt, Mátyás kir.-tér 7. sz., saját házában.

1007. II.

Törlesztéses és közönséges jelzálogkölcönöket

nyújt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt, valamint megyei székhelyeken fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra.

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le s a kölcsönöket minden levonás vagy külön díj nélkül készpénzben fizeti ki.

kézfogásaival szoritottak ki a tögyből a közönséges fejs befűzése után. Az így nyert utótejet megmérték és zsirtartalmát minden fejs után meghatározták a Gerber-féle acidbutyrometerrel.

A 21 adat közül én csak 6-ot veszek föl. Nem akarom számadat-halmazal untatni az olvasót, de másrészt csak olyan adatokat akarok közzétenni, amelyek tökéletesen megfelelnek a valóságnak. A kezeim közt levő adatoknak oly tételei ugyanis, hogy az utótej zsirtartalmát Gerber acidbutyrometerre „9'20, 9'39, 9'15” s még több ehhez hasonló százaléknak mutatta, a megbízhatóságtól távol állanak. Mert Gerber műszerével csak 9% zsirt lehet kimutatni, közönséges módon végezve a vizsgálatot. Ha bizonyos százalékra felhigitjuk a vizsgálandó folyadékot, akkor átszámítással jóval magasabb zsirtartalmat is kimutathatunk; de azon adatok nyerésénél a tej nem volt felhigitva!

Március első felében nevezett uradalom tehenészetében 93 drb tehenet fejtek. Ezek a közönséges fejésre

március 4-én	565.3 kg.
5-én	548.6 "
7-én	596.5 "
9-én	593.0 "
14-én	601.0 "
15-én	610.0 "

tejet adtak.

Ugyanezen napokon a fentjelzett számú Hegelund kézfogásai szerint kifejték reggel és este összesen:

4-én	9.7 kg.	9.00%
5-én	9.4 "	8.75 "
7-én	10.5 "	8.90 "
9-én	8.5 "	8.05 "
14-én	4.0 "	9.00 "
15-én	3.5 "	8.70 "

zsirtartalmu utótejet.

Ezen utótejjel együtt lett az összes tejhozam, kifejezve a szaporodást százalékban is:

4-én	575.0 kg.	1.71%	növekedéssel,
5-én	558.0 "	1.71 "	"
7-én	607.0 "	1.76 "	"
9-én	601.5 "	1.43 "	"
14-én	605.0 "	0.68 "	"
15-én	613.5 "	0.57 "	"

A tehenek egyedenkénti átlagos napi tejhozama volt:

Nap	Közönséges módon fejve	Közönséges fejs után a Hegelund-féle alkalmazva	Átlagos többlet
k i l o g r a m m			
4-én	6.07	6.18	0.11
5-én	5.89	6.00	0.11
7-én	6.41	6.52	0.11
9-én	6.37	6.46	0.09
14-én	6.46	6.50	0.04
15-én	6.55	6.59	0.04

Leolvasható ezen kimutatásból, hogy a Hegelund-féle kézfogásokra mennyivel emelkedett a tejmennyiség átlag egyedenként és naponként. Megjegyzem, hogy a növekedést 0.1 kg.-nak bátran fölvehetjük.

Az utótej sok zsirjának indokolása céljából hivatkozom arra az általában ismert tényre, hogy a fejs kezdetén nyert tej zsirtartalma jóval kevesebb a fejs közepén vagy végén nyert tejénél.

Kerényi Lajos barátommal több vizsgálatot végeztünk erre nézve úgy, hogy egyes teheneknek 1/2 l.-enkint kifejt tejből próbákat

vettünk s azoknak zsirtartalmát Gerber műszerével meghatároztuk. Így pl. a zsirtartalom volt:

Vidám nevű tehénnél,	Kese százalék	1/2 literék száma
1.00	1.20	1-ső
1.40	1.60	2-ik
1.80	1.80	3-ik
2.60	2.70	4-ik
3.15	3.00	5-ik
3.90	3.30	6-ik
4.90	4.10	7-ik
7.50	5.40	8-ik
—	6.00	9-ik

A borjúnak vele született szokása az, hogy szopásnál nagyokat döf a tögyre. Cél szerű cselekedet ez, a cél tudata nélkül, tehát ösztön (Hartmann). Nemcsak azt idézi elő a borjú ezáltal, hogy a tej könnyebben kiszopható, hanem első sorban azt, hogy a tögyben levő tejnek zsirtartalma a döfések következtében egyenletesebben eloszlik a tej egész tömegében s így tápláléka egynemű lesz szopásának kezdetén és végén is.

Amit a borjú ösztön szerűleg tesz, miért ne tenné meg az ember a cél tudatában?!

3. Közvetített eredmény.

Hegelund kézfogásaival kifejt utótejnek fentebb kimutatott mennyisége közvetlen eredménye ezen fejsi módnak, mert közönséges fejsnél az a tejmennyiség a tögyben maradt volna. De közvetített eredménye is van a Hegelund fejsi módszerének.

Általános ismeret tárgya ma már az, hogy a tögyet nem hasonlíthatjuk edényhez, mely a tej felfogására szolgál, hacsak nagyon sántító hasonlatot nem akarunk mondani. Ellenkezőleg, nagyon bonyolult gépezet az, melynek működését máig sem tapasztalták ki tökéletesen. Mirigyek alkotják, amelyek a tejet képezik, Működésük megmagyarázza azt a tényt, hogy a körülbelül 3 1/2 ürtartalmú tögyből egyszeri fejsre mikép nyerhető 6—8 l, sőt több tej. Minél jobban ki vannak fejlődve a mirigyek, annál nagyobb az el- és kiválasztó képességük. A mirigyek fejlesztése az ember hatalmában van, mert a tögynek napról-napra folytatott következetes izgatásával — például helyesen végzett fejsselel — a mirigyek megnagyobbodnak s ezzel arányosan növekedik tejtermelő képességük. Viszont, ha a tögynek kifejsése elmarad, a mirigyek is visszafejlődnek s a tehen elapaszt.

Nem kell messze mennünk példakért, hogy ezeknek valódiságát megerősítsük. Itt van a magyar gulyamarha!

Vemhességének előrehaladott szakában az a kicsi, összeesett „gulyatógy” mindig nagyobbodik, mirigyei folytonosan növekednek. A tögy mirigysejtjeihez ágazó idegeket izgatja — és pedig hatalmasan — a megnövekedett magzat súlya. Az idegnek izgatása kihat a mirigysejtekre is, melynek következménye a sejtek fokozódott szaporodása. Mikor lelik a gulyamarha, a fejlődött mirigyek következtében kellő mennyiségű tejet ad, amelyen borja felnövekszik. Fejs hiányában azonban a tehen tejmirigyei visszafejlődnek, tejenek mennyisége mindig csökken és hamar elapaszt. Ha azonban az ember fejsselel avatkozik bele a természet munkájába, akkor elapasztásának idejét jóval hátrább veti, sőt a rossz tejelőnek ismert magyar marhát olyanná változtatja át, amelyre az előbbi jelző semmiképp

sem illik. Bizonyosság erre néhány erdélyi gazdaság.

A Hegelund-féle fejs nagyon alkalmas a tögy mirigyeinek fejsztésére s így bővebb tejelés előidézésére. Aki a tej képződésének elmeletét ismeri, az hitelt ad annak, hogy Hegelund kézfogásai következtében a tehen átlagos tejhozama emelkedik; csak az képezi a kérdés tárgyát előtte, hogy az emelkedés mily mérvű, mily nagy az így előállított közvetített eredmény?

Szaflau Lajos.

A tyúkok lábmeszesedéséről.

Kiállításra a kiállító azért küld állatot, hogy tenyésztését bemutassa, díjat vagy egyéb kitüntetést nyerjen, és hogy állatait esetleg jól el is adhassa.

Miután azonban a lezajlott kiállításra olyan állatok is küldettek, melyek lábmeszesedésben szenvednek, ennél fogva időszerűnek tartom ezen betegséggel bővebben foglalkozni. Ha a tyúkok piszkos, bűzös ólban kénytelenek hálni, megkapják a lábmeszesedésnek nevezett betegséget. A betegség tehát a piszoknak, a gondatlan hanyag kezelésnek a következménye.

Az még megbocsátható, ha buta paraszt gazdánál előfordul, de intelligens tenyésztőnél ennek előfordulni nem szabad, legkevésbé az esetben, ha már kiállításra is tenyészt.

Ha hallották volna, hogy miként nyilatkozott a bírálóbizottság, valamint a kiállítást látogató és a tyúk tenyésztéshez értő közönség koszos lábu állataikról, nem gondolnám, hogy kedvük volna máskor is ilyen állatokat kiállításra küldeni.

A lábmeszesedésnek a tisztasággal útját lehet állani. később azonban, midőn az állat lábán különböző kinövések és dudorodások mutatkoznak, már nagy baj és csak akkor láthatja a tulajdonos, hogy hanyagságával mily nagy kárt okozott magának, midőn nemcsak az állat tojóképeségét, de belső szervezetét is tönkre tette a betegség.

A tyúkok meszes lábát a Dermatoryktes atkái okozzák, melyek a láb pikkeljei és lágy felső bőre alá bevévén magukat, megkezdik a romboló munkájukat.

A betegség felismerhető a lábakon mutatkozó kinövésekről és dudorodásokról, melyek a járásnál nagy fájdalmat okoznak az állatnak, viszketnek s ez okból az állat csőrrel addig csipkedi, míg lábát megverzi.

A viszketeg fájdalom szegény állatot éjjel sem hagyván nyugodni, lesóványodik, étvágyát elveszti és elpusztul. Kezdetben a lábhajlásai és az ízületek között fehéres-szürke foltok és sávok jelentkeznek, melyek az atkák nagy szaporodása miatt különböző alakú kinövések és dudorodásokká képződnek. A lábpikkelyeit és a bőrretegeket felemelik, ezek üregeit piszkos kéreggel töltik ki, minél fogva a láb előbbi formáját elveszti és undort gerjesztő stádiumba lép.

A láb pikkeljes bőre a viszketés okozta csőr felvágás által megsebezve gyúladásba megy át, úgy hogy egy vastag alak nélküli szürkésárga színű tömeget képez, mely alakjában ezen betegség „elefánt lábuk” is nevezhetik.

Ily alakjában a láb már sikeres gyógykezelés után sem kapja vissza régi alakját, sőt a bőr színe is megváltozik.

A dermatoryktes atkái mikroskop alatt

Mindenmemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrum a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindenmemű kérdézőkódések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

KISEBB SZAKKÖZLEMENYEK.

+ A répanematoda elleni védekezésről.

A XIX. század derekán különösen a nagy cukorrépa termelő vidékeken egy új cukorrépa betegség kezdett fellépni, amit eleinte a répatermelésben kifáradt talajnak tulajdonítottak s ráuntságnak neveztek el. Az azelőtt jó és kitűnő eredményeket szolgáltató talajok termése megcsappant és évről-évre alább és alább hagyott úgy, hogy alig egy pár év alatt még a termelési költségeket sem bírták a termés értékesítéséből fedezni. Különösen Németországban de nálunk is jelentékeny károkat tett és tesz fellépésével s nem egy jóhírű cukorgyárnak okozta ezáltal gyászos bukását. Később beható tanulmányozás tárgyává tették ezen répauntságnak hitt betegséget s rájöttek, hogy azt egy kicsi állatka okozza, amely a répa gyökerében elősködik, amit azután répanematodának neveztek el. A répanematoda ellen igen számos védekezési rendszert és eszközt ajánlanak, amelyek közül azonban igen kevés nevezhető biztosnak és sikeresnek. Legjobb és legcélszerűbb eljárás annak bejutása ellen védekezni, mert ha már egyszer talajaink inficiálva vannak általa, akkor azokat megtisztítani, a bajt megszüntetni igen nehéz, mivel sok esetben még 5—6 évi szünet után is újból fellépnek. Bejutása ellen a következő szabályok betartásával lehet védekezni: Kiváló gond fordítással arra, hogy esetleg inficiált területről be ne hozassék az répaföldjeinkre s ha ilyen inficiált répatábláink esetleg már vannak, a gazdasági eszközökkel, vagy valamely más módon el ne terjesztessék az összes táblákon. Ne használjunk ilyen inficiált tábláról nyert répatakarmányozásra, mert az ezután nyert és kihordott trágyával könnyen elterjeszthetjük a bajt. Cukorgyári iszapot, esetleg innen nyert komposztot soha se használjunk répatábláink trágyázására, hanem hintsük el azt más területekre, rétre, stb. A már megtámadott területeken legcélszerűbb a répatermesztést beszüntetni, mert dacára minden törekvésnek, azokon oly csekély átlagtermések várhatók, amilyenek mellett répatermelést folytatni nem lehet. A betegség fellépése után ha az foltokban jelentkeznek, a répa azon foltról kiszedendő s azon terület szénkénnel kezelendő. Van még egy igen ajánlható másik eljárás, amelynek alkalmazása úgy a már megtámadott helyeken, valamint a bejutás elleni védekezés szempontjából is igen ajánlható s ez a kaint és szuperfoszfáttal való trágyázás. Hatásuk maró természetük miatt igen sikeres, amely a növény gyökérzetének absolute nem árt, de a nematodák kártételeit igen sikeresen megakadályozza.

+ A zabosbüköny termelésénél előforduló hibákról. A zabosbüköny termelésénél, mivel legáltalánosabban termelt takarmánynövényünknek néhol oly termelési hibák fordulnak elő, amelyek csak megszokás alapján jöhetnek létre, mert ezeket szemügyre véve, okvetlenül be kell látnunk terméseredményeink csökkentésére gyakorolt hátrányos befolyásukat. Mint ilyen, elsősorban a vetésre magkeverék összeállítására említendő fel, azaz, hogy hogy nem vétetik figyelembe azon körülmény, hogy a büköny a tulajdonképpeni fővetemény, továbbá, hogy a takarmány jószágának értékét nem a zab, hanem a büköny szabja meg, a bükönykeverék növekedésének arányában válik az kitűnő takarmánynövényvé s ennek arányában képezi különösen kalászosaink előtt a legjobb előveteményt; tehát a zab mintegy csak támasznak s tömeg szaporításul szolgál. Helytelen tehát

azon eljárás, a midőn a büköny kevesebb, vagy pedig egyenlő arányban vettetik a zabbal, mert ezáltal nemcsak hogy a zab növekedésének arányában csekélyebb lesz takarmányunk tápértéke is, de elesünk azon nagyon megbecsülendő közvetett haszontól is, amely a zabosbüköny termelésénél annak kitűnő talajkimelő és talajgazdagító hatásában nyilvánul. A keverék aránya a különböző vidékek és talajok szerint változik ugyan, de legmegfelelőbb, ha $\frac{2}{3}$ -részt bükönyből és $\frac{1}{3}$ rész zabból áll az. Továbbá sohasem tévesztendő szemelő az, hogy a büköny a fővetemény s így ennek fejlettségi foka határozza meg a kaszálás idejét nem pedig a zab állapota s általában akkor kaszálendő a zabosbüköny, ha a zabosbüköny virágzása már megkezdődött, zabosbüköny a búza legjobb előveteményét képezi; mivel pedig a búza alá istállótrágyát használni nem lehet, azt a zabosbüköny alá kell alkalmaznunk, ami ugyan nem helyes eljárás, mivel így a zabosbüköny nitrogéngyűjtőképessége nem juthat érvényre, de ezen segíteni másképp nem lehet, különösen a magyar búzaféleségek egyik legnagyobb hibája jut érvényre, a megdülés. Az istállótrágyában azonban nem adjuk vissza a talaj foszforsav tartalmát oly mérvben, amint az kívánatos volna s ezért a zabosbüköny alá, mivel a gabonafélék azt általában a legnagyobb mértékben igénylik. Hatása a következő évben feltétlenül mutatkozni fog, mert a zabosbüköny a foszforsavat nem használja föl.

+ A takarmányrépa terméshozamára befolyást gyakorló körülményekről.

A takarmányrépa terméshozama számos körülménytől van függővé téve s ha kielégítő s kiváltképen biztos termelés a célunk azokat egytől-egyig figyelemre kell méltatnunk. Ilyen elsősorban a termelő répaféleség megválasztása azaz, hogy mindig valamely olyan féleség termelésére szorítokozunk, a mely viszonyaink közé a legjobban beilleszthető s ne sajnáljuk erről termelési kísérletekkel meggyőződést szerezni. Egy jó takarmányféleségtől megkivánjuk, hogy annak terméshozama nagy legyen s ezen nagy terméshozam megfelelő száraz anyag tartalommal kombinálódjék, továbbá, hogy a répa alakja megfelelő könnyen kiszedhető, idejében beérő és olyan legyen, hogy a szedés alkalmával a lehető legkevesebb sérülésnek legyen kitéve, mert ha sérüléseket szenved, akkor már eltartása nagyon bizonytalan lesz. Így pl. a túlságosan vékony farkkal bíró répaféleségek szedésénél nagyon kell ügyelni, hogy a kupacokba dobás alkalmával farkuk le ne töredezzék. Ilyen répaféleség megválasztása az első legfontosabb feladat hogy jövedelmező terméssről szohasunk. Igen nagy befolyása van továbbá a répa termés hozamára a féleség megválasztása után a talajmivelésnek is. Összel mély szántásban részesített talajban a répa jobban kifejlődhetik gyökeret akadálytalanul bocsájthatja be a mélyebb rétegbe s általában ilyen talajon sokkal jobb termésre számíthatunk; itt válik be leginkább azon közmondás, hogy az őszi szántás felér egy gyenge trágyázással. A legszembetűnőbb hatást gyakorolja azonban a terméshozam fokozására a talaj tápanyaggazdasága, mert egy tápanyagokban gazdag és jól megmunkált talajon a répatermés óriási lesz. Legnagyobb hatása van az organikus nitrogénnek, a melyet istállótrágya alakjában adhatunk meg legcélszerűbben, mivel már a takarmány — répánál a nitrogéntartalmú műtrágyák alkalmazása nem fizeti ki magát. Igen helyén való lesz azonban a szuperfoszfát alkalmazása, mivel az a répa szárazanyagtartalmát

úgy néznek ki mint valami teknős béka alakú állatok, a tojásai szintén láthatók és a tyúk tojáshoz hasonló. Az atkák lábakkal annyira kapaszkodnak az állat bőréhez és husához, hogy onnan erőszakosan eltávolítottván erős vérzést okoznak, a miből következtetni lehet, hogy mily fájdalmakat okozhatnak a szegény szerencsétlen állatnak. A tollas lábú fajtaánál az atkák rendszeren az újjak kötő hártáiba, a láb külső hajlásaiba eszik be magukat, minél fogva tolas lábú állatoknál ezen betegség nehezebben ismerhető fel.

Az atkák elterjedésének kedvező talaja a piszkos bűzös ól, hól a tyúk trágya hónapokon át ki nem takarítatik.

Tiszta ólban a betegség nem léphet fel, sőt ha idegen állat által be is húrcoltatik nem terjed tovább.

Gyakran előfordul hogy ezen betegség átmege az állat fejére, tarajára, allebednyedére, mely a fertőzött lábak általi vakarodásból ered.

A betegség rendszeren csak felnőtt állatok támad meg, ritkán apró csirkéket; a hól már apró csirkék is megkapták ott már késő mindenféle desinfectio.

A tapasztalás azt mutatja hogy a külföldi s különösen az ázsiai tyúkfajta a legfogékonyabbak ezen betegség iránt, de azért egy fajd sem létezik mely immunis lenne.

Az illető beteg állat gyógykezelése meg lehetőségesen körülményes és hosszadalmas, és csak akkor láthatja a hanyag tenyésztő hogy könnyebb valamely betegséget elkerülni mint azt gyógykezelti, midőn annak gyógykezeléséhez fog.

Legelőbb is a beteg állat elkülönítendő, de nem olyképp, hogy a beteg állatot viszi máshová, hanem hogy az egészségesek távolítandók el a már inficiált helyről.

A tyúk ólat legjobb ha mindenestől el- getjük, ennél gyökeresebb desinfectio nem létezik.

Ezért nem lehet eléggé hangsúlyosni, hogy a tyúk tenyésztésnél főkéllék a lehető legolcsóbb ól, hogy szükség esetén tűzre téve se legyen nagy kárunk benne.

A ki azonban drágább tyúk ólat bir, elégetni tehát nem akarná, az ilyen tenyésztő alaposan tisztítsa. ki az ólat, 5% karból oldattal fecskendezze ki mindenféle nyílásaival együtt, és mézstejjel kétszer mázolja be. Ezen eljárás mellett azonban még mindig nem vagyunk bizonyosak hogy a baj később nem fog e újra jelentkezni, minél fogva mint már említém a legalaposabb desinfectio ha az ólat összes alkotrészeivel együtt elégetjük.

A beteg állatot az elkülönítés után jól tartjuk, hogy erőre kapjon, lábait káli tartalmú szappanos langyos vízzel megáztatjuk és egy lágyabb kefével gyengén addig kefégetjük, míg az említett dudorodások vérzés nélkül a lábról leválnak. Ezután naponként előzetes langyos lábfürdő alkalmazása mellett styrax és peru balzsam keverékkel bekennedők mindaddig, míg a láb előbbi alakját és az állat előbbi fürgeségét vissza nem nyeri. Tanácsos az elkülönített egészséges állatok lábait is időnként vaselinnel vagy valami más zsíradékkal bekenni.

Jövőben az ilyen lábmeszesedésben szenvedő állatok tenyésztőivel szemben szigorúbban fogunk eljárni, az ilyen állatokat a kiállítás területéről ki fogjuk tiltani és az illetőket meg is fogjuk nevezni.

Geltch Lajos.

SÁRGA KRISTÓF

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.

Különlegességek: dus választék minden kivitelű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kék- és finom zsebkendőkben.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kitűnő szabás

Valódi késmárki

Szőnyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: szalonn-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagszőnyegek továbbá valódi Linoleum minden széles-

seg és nagyságban.

Házai pokróczok, utazó- és gypju-takarók a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!

és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi késmárki lendamasztasztalmú 25% gyári áron alól kapható.

1008.

mát nagy mértékben növeli, a mi pedig fontos kiváncságot, mert annál értékesebb, annál táplálóbb és annál eltarthatóbb a répa, minél nagyobb annak szárazanyag-tartalma.

KORMÁNYINTEZKEDÉSEK.

A bor hamisítása ellen.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter folyó 1903. évi augusztus hó 25-én 7475/eln. 1903-szám alatt valamennyi vármegye alispánjához és valamennyi törvényhatósági joggal felruházott város polgármesteréhez a következő rendeletet intézte:

A hazai bortermelés érdekében kiváló súlyt helyezek arra, hogy a mesterséges borok készítésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. XXIII. t.-cikk rendelkezései mindenki által, kivétel nélkül, szigorúan megtartásának.

Ennélfogva — tekintettel a szüret közeledtére — felhívom a *Cim* figyelmét arra, hogy a közönséget az idézett törvény, illetőleg a végrehajtási rendelet rendelkezései tekintetében kellőleg tájékoztassa.

Erre nézve 1899. évi július hó 28-án 7613/eln. szám alatt már bocsátottam ki rendeletet a *Cim*hez, s szükségesnek tartom azt, valamint az abban foglalt intézkedést ez alkalommal megismételni.

E célból intézkedjék haladéktalanul az iránt, hogy az érdekeltek — saját érdekükben — a legkiterjedtebb módon leendő közzététel (hirdetmények, kidobolás stb) útján, mindenestre még a folyó évi szüret megkezdése előtt, különösen arra figyelmeztessenek, hogy a bortörvény (1893. XXIII. t.-c.) és az ennek végrehajtása tárgyában a kereskedelmügyi miniszter úr által — a belügyi és pénzügyi miniszter urakkal, valamint velem egyetértőleg — kiadott 53850/97. számú rendelet értelmében a mustba vagy a borba, ugyancsak a már kész, kiejert törköly borba vizet keverni, bármi csekély mennyiségben is minden körülmény közt *feltétlenül* tilos, továbbá, hogy tilos a természetes bornak törkölyborral vagy gyümölcsborral való összekeverése (összeházasítása) is. A víz használata csak a törkölybor készítésénél van megengedve, de ott is csak az idézett végrehajtási rendeletben körülírt megszorítással.

Egyszermind figyelmeztetendők az érdekeltek arra is, hogy a ki a fenti tiltott módon készített vagy kezelt bort forgalomba hozza, vagy eladja, az az 1893. XXIII. t.-cikk értelmében 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik, aki pedig a bort maga vizezi vagy más tiltott anyagokkal kezezi, vagy a természetes bort törkölyborral vagy gyümölcsborral összekeveri, a mint mesterséges bor készítője, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel s ezen felül még 2 hónapig terjedhető elzárással büntetettik s ezen kívül az illetőktől a tiltott módon készített vagy kezelt borok még el is koboztatnak.

Darányi s. k.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Segesvári országos komlókiállítás.

Folyó hó 17-én nyitotta meg dr. Béli László főispán a segesvári komlótermelő szö-

vetkezet elnöke a segesvári komló-vásárcsarnokban rendezett kiállítást.

Jelen voltak: A földmiv. miniszterium kebeléből: Krolopp Alfréd gazd. tanár, Bartók Géza felügyelő, az O. M. G. E.: Zorád István titkár; az E. G. E.: Éber Ernő s. titkár, a vidéki sörfőző egyletet dr. Zerkovics Imre titkár; az erdélyi szász gazd. egyesületet: dr. Bacon József és Abrahám Lajos képviselték; ott voltak még: Székely György képviselő, Teutsch J. B. nagytermelő, gróf Bethlen Bálint, gr. Haller József, br. Szentkereszti Pál, Kozma Ferenc, Walbaum Frigyes polgármester, Torockay Lajos, Szász István felügyelő, Aubin Károly és még, vagy 160 kis termelő.

Kiállítottak mintegy 80 mintát a nagy termelők és 40 mintát a kistermelők; utóbbiak leginkább a Bácskából és a Küküllő völgyéből.

A bírálók: Czell Frigyes (Brassó), Bürger Albert (Marosvásárhely), sörgyárosok, Somogyi Albert (Héjjasfalva), Imreh Lajos (Ilyefalva), Frank Károly (Segesvár) komlótermelők és Csérer Lajos szaktanár voltak.

A bírálatot jeltelen mintákon végezték és konstatálták, hogy a budapesti 1901-beli kiállítás óta, erős a javulás.

Arany érmet nyert: Frank Károly (Segesv.)
Ezüst érmet: Székely György (Kilyén),
Thorockay Lajos (Torockó-Szent-György),
Pinterovits Jenő (Petrovac).

Bronz érmet kaptak: Imreh Lajos kettőt,
dr. Issekutz Győző és Aubin Károly.

Elismerő oklevelet: Gróf Haller János, T. Szabó Károly (Fehéregyháza), gr. Zichy János, (Nagy-Láng), Jakabházy Gábor.

Pénzdíjakat nyertek: Feldmann Ármán, Kubány Gyula, Lehoczky Pál, Greisinger Ede, Lacsok Pál, Szenochraczy József, Bács-petrováci kistermelők és Falk Friderika (Kóhalom).

A komlótermesztés körül tett érdemkért: dr. Béli László elnök és Somogyi István, alispán, volt elnök — *diszokleveleket*. Csérer Lajos szaktanár, dr. Zerkovics Imre titkár *elismerő okleveleket*. Bartók Géza, Krolopp Alfréd és Teutsch J. B. *kiállítási oklevelet*.

A megnyitás alkalmával Darányi minisztert és gr. Széchenyi Aladárt, a vidéki sörfőzők egyt. elnökét táviratban üdvözltek. Egyidejűleg nyitattott meg az új segesvári komlócsarnok.

A nevesebb fővárosi és vidéki komlós gazdákat 16-án és 17-én a főispán látta vendégeül.

*

— Élőállatok kivitele különvonatokkal.

A magyarországi kivitelre bizonyára nagyfontossággal bír azon újítás, melyet három nagy szállító cég nem rég életbeléptetett. Ezen cégek ugyanis *élőállatokat* szállító *különvonatokat* indítanak Magyarországból a nyugati államokba. A különvonatok eleinte hetenként kétszer, szerdán és szombaton közlekednek. Az első ilyen vonat július 11-én indult Budapestről Oderbergen át Berlinbe, Drezdába, Chemnitzbe, Lipcse, Stettin, Halle, Kassel, Hannover, Magdeburg, Bréma, Hamburgba stb. Ezen vonatok a személyvonatok gyorsaságával közlekednek minden szükségtelen megállás nélkül.

— **A tej hamisítása.** A gyakori tejhamisítások meggátolására, illetőleg, hogy a tej hamisítatlan voltát bárki ellenőrizhesse a *Feltalálók Országos Egyesülete* pályázatot hirdet oly készülék föltalálására, a melylyel haged uton, egyszerű módon felismerhető a hamisított tej. A készülék el-

adási ára legfeljebb 1 korona lehet, úgy hogy minden háztartásnak hozzáférhető legyen. Pályadíj: 400 korona. A pályázati határidő lejáratára 1903 november 1. A pályázatok a Feltalálók Országos Egyesületéhez (VII., Erzsébet-körut 26.) küldendők be.

— **Bortőzsde, borvásárok és hordókölcsonzés.** A Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Egyesülete Molnár Ákos országgyűlési képviselő kezdeményezésére, francia mintára több nagy horderővel bíró intézményt szándékozik meghonosítani. Nevezetesen alakítani fog egy *hordókölcsonzó* egyesületet, létesíteni fogja a *bortőzsdét* és meghonosítja a *borvásárokat*. Ezen kezdeményezések a kereskedelmi és földmívelésügyi miniszterek tetszésével is találkozottak, úgy, hogy a miniszterek nemcsak erkölcsi támogatásukat helyezték kilátásba, hanem az alapítási költségekhez való hozzájárulás címén több ezer koronára rugó segélyt is utalványoztak az egyesületnek. Az ezen intézmények létesítése tárgyában kiküldött bizottság Molnár Ákos országgyűlési képviselő lakásán Perczel Dezső elnökletével értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a bortermelőket és borkereskedőket úgy körlevélben, mint pedig a sajtó útján kéri fel ezen intézmények támogatására.

Magyar Jelzálog-Hitelbank Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsonóket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék,

nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsonóket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségmentesek

— **Gyapju aukció.** A 16-án kezdődött idei másodsorozatu gyapju aukción 5665 zsák került árverés alá, Ennek csak mintegy felét vásárolták meg a csekély számban megjelent vevők a változatlan júliusi aukcióbéli áralapon.

— **A szövetkezetek munkásai.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet minden évben kiszokta tüntetni azon buzgó és tevékeny tagjait, akik a szövetkezeti eszme terjesztésénél és ápolásánál kiváló érdemeket szereznek. Az idén hazarészünkben a következőket tüntette ki *diszoklevéllel* a szövetkezet ügyei körüli buzgalkodásért: Kovács Lajos ev. ref. lelkész. Lozsád. Papp Lajos ev. ref. lelkész.

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

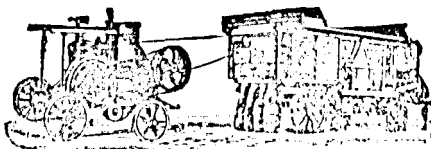
Iroda és mintaraktár: Bécs, VII., Lindengasse 33.

1077.

LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ

a „GNOM“ benzin-petrolin-motor-mozgony.

3000-nél több üzemben. — Könnyen kezelhető.
Villanyos gyújtással. — Okl. gépész felesleges.

Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás
ingyen és bérmentve.

A Kolozsvártt megtartandó kiállításon
működésben látható.

Magyar levelezés.

Motor-Mozgony.

Dedrád-Széplak. Gellner Frigyes gyógyszerész, Görgény-Szt. Imre. Kovácsy Miklós nagybirtokos, Tasnád Szántó. Dr. Gulácsy Árpád orvos, Perecsény. Burdács János m. kir. főerdész, Ungvár. Betegh Imre nagybirtokos, Felőr. Lészay Ferenc nagybirtokos, Magyar-Gorbó. Dr. Gidófalvi István kir. közjegyző, Kolozsvár. Visky Aladár ref. esperes, Zovány. Kazay Rezső kir. dohánygyári ig., Kolozsvár.

— **Németország szürete.** (Hoór Lajos berlini szaktudósító jelentése.) A folyó évi szüret kilátásai, különösen a rajnai vidékeken, igen kedvezőnek mondhatók, a szőlő jó reményekre jogosít. A szőlő, ha némi késedelemmel is, de az uralkodó kedvező időjárás folytán szépen és gyorsan virágozott és a virágzás már július elején be volt fejezve. A fűrt- és szemképződés gazdag és szép, a szemfejlődés teljesen kielégit-

hető. A férgek közül az úgynevezett „Heuwurm“ csak csekélyebb, az úgynevezett „Springwurm“ azonban egyes vidékeken jelentékenyebb kárt okozott. A peronoszpóra máris jelentkezett és néhány helyen erősen terjed; a termelők azonban a bordeauxi lével és kénnel erősen védekeznek. Ha az időjárás újból javul, különösen pedig, ha az a folyó hóban is kedvező lesz, bő és jó szüret várható.

— **Bessemer festék (védjegy üllő)** — tartós vasmáz. Gazdasági üzemekben évek óta használják oly vastagrétegű festésére, amelyeket az elrozsdosodástól megóvni óhajtják, a Bessemer-festéket (védjegy üllő), mely az olompirt valamint az olejfestékmázolatot minden tekintetben felülmúlja. A Bessemer-festék ezen jó hírneve azáltal nyer igazolást, hogy nagy ellenállóképesége mellett légköri és vegyi behatással szemben, jelentékeny ruganyossággal és fedőképességgel bír, és hogy miniumalapozás a Bessemer-festék alkalmazásánál mindig megtakarítható. Vasszerkezetek, vastatok, gerendák, oszlopok, rácsok, mezőgazdasági gépek, nem kevésbé azonban valamennyi a szabadon levő tárgyak részére Bessemer-festékünk (védjegy üllő) mint legértékesebb mázolat ajánlítható. Azt hisszük, hogy ezen Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által gyártott festék, uradalmak, gazdaságok földbirtokosok körében teljes érdeklődésre fog találni. (1036. III.)

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.**

A legizlősebb fényképek és nagyítások
készülnek **Ferenc és Társa** műtermében
Kolozsvár, Wesselényi-Miklós-u. 15. sz. alatt
21 **Jutányos árak, pontos kiszolgálás.** 1103.

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Kinek ugy egyszerű, **BUTORRA**

*** valamint a legdiszesebb ***

1202

van szüksége,

jó és szolid minőségben, olcsó árban, jótállás mellett,

szerencsésse látogatásával **34 év óta fennálló butor-**
gyári raktárainkat, hol mindenről meggyőződhetik.

Maros-Vásárhelyen: Széchenyi-tér 41. sz.

Kolozsváron: Unió-utca 5. szám.

MESTITZ MIHÁLY és FIAI cs. kir. udvari
szállítók butorgyára.

Eladó tölgy-makktermés.

Az erdélyi r. k. Status kolozsmonostori és kajántói erdeiben levő ideai tölgy-makktermés f. évi szeptember hó 28-án d. e. 9 órakor fog nyilvános árverésen eladatni.

Kikiáltási ár a kolozsmonostori erdőkre nézve 300 korona, a kajántóira nézve 200 korona.

Az árverés az erdélyi r. k. Status erdőhivatali helyiségében (Egyetem-utca 7. sz.) lesz megtartva, hol az árverési feltételek megtudhatók.

Kolozsvár, 1803. szeptember 13-án.

Nagy László,
erdőmester.

1208.

Sárgahüvelgyű

Mont d'or bab

(karóbab)

bármely mennyiségben megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 1206

Eladó Tölgy-makktermés!

Homoród-Hévízen (Nagy-Küküllővármegye.) Id. gróf Haller

János. 1207

Haszonbérbe kiadó

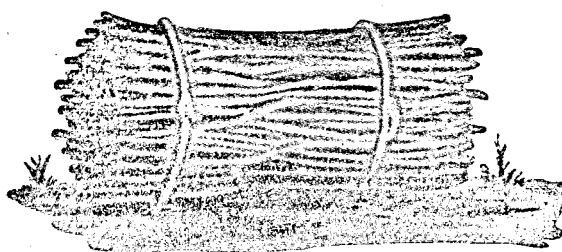
1904. évi január hó 1-től kezdve

Szolnok-Dobokamegye, deési járás, Retteg községben, közvetlen a vasút mellett, Gróf Bethlen András örökösei tulajdonát képező, 530 kat. hold kiterjedésű uralmi birtok, 7 szőlőbirtok, 100 h. rét, 150 h. kaszáló, 3 hold szőlő, gazdasági épületekkel teljesen felszerelve, jó karban. Feltételek megtudhatók: gr. Bethlen András örökösei uralmi intézőségénél Bethlen, Szolnok-Dobokamegye. 1209.

1210.

Pályázat szőlőoltóvesszők szállítására.

A vezetésem alatt álló *csalai* és *barackai* állami szőlőtelepek jövő tavaszi szőlőoltóvessző szükségletének szállítására pályázatot hirdetek.

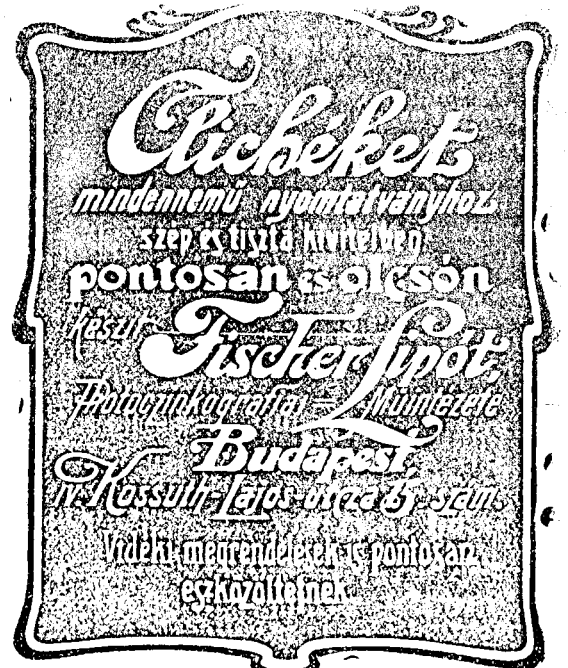
Szükségesek lesznek: *Furmint*, *Olassrisling*, *Ezerjó*, *Zöldvelteleni*, *Járdovány*, *Kövérszőlő*, *Rajnai risling*, *Tramini*, *Fehérburgundi*, *Zöld-sylváni*, *Kadarka*, *Blaufränkisch* (Nagyburgundi) és *Cabernet*. A szükséglet vagy másfél millió 6–10 m/m. vastag szokvány minőségű vessző.

Ajánlatok csak teljesen fajtiszta, kifogástalanul beérett és betegségmentes vesszők szállítására teendők. A vesszők fele ősszel, másik fele tavasszal lesz szállítandó.

Az ajánlatok csomagolás nélkül szalma közzé waggonba rakva teendők; esetleges külön csomagolásért 80 fillér számítható.

A bélyegköteles ajánlatok folyó hó végéig alolirothoz nyújtandók be. Aradon, 1903. szeptember 12-én.

Kosinsky Viktor, s. k. igazgató.

1011.

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR
FUCHS és SCHLICHTER BUDAPEST, VI., Jász-utca 7. szám.

Tejszövetkezeti berendezések közli erő- és gőzhajtásra, úgyszintén mindennemű tejgazdasági gépek és eszközök a legjobb kivitelben és legjutányosabban szállítva **Teavajat** határtalan mennyiségben veszünk.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

1186.

Kishirdetéseket felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő
KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetéseket számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Különlélek.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálítója és az arany koronás keresztbir-tokosa . . . . .

műbutor- és épület-asztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. 1039.

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —
Fényképészek,

Mátyás király-tér 10.
Gr. Wass házában levő

fényképeszeti műtermőket

megnagyobbítva ujjonnan építették és a kor minden igényeit kielégítőn fényesen berendezték s kéri a n. é. közönség további pártfogását. 1127.

CIMBALOM

részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld **Varga Pál** cimbalomgyártó. Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg-hamarabb megtanulható az ön-tanulási, saját kiadásom-ban megjelent, cimbalom-iskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvéttel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1182

HIRMANN FERENCZ rézarúgyár

Budapest, VII., Csányi-utca 9.

Készít kifogástalan szerkezetű toló és körforgó bor-szivattyukat, bor és sörcsapokat, szabadalmazott pontosan adagoló szénkönyeg fecskendőket, mindenféle szerkezetű permetező alkatrészt, légnyomású sör-kimerő készleteket és sörszivattyút, hordózákat, valamint a pincegazdászathoz szükséges összes rézalkatrészeket, ugyszintén mindenféle öntvényeket stb.

Alapítva 1880. 1118.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Allást keres

gazdasági tanintézetet Kolozsvárt végzett és 2¹/₂ év óta nagyobb urad.lomban mint segéd-tiszt működő törekvő, nőtlen fiatalember.

Címe a gazdatiszti egyesület titkári hivatalában tudakolható meg.

A kinek van eladó bármilyen gyümölcs és főképpen hullott és asztali almája, forduljon

Hajnal J.-hoz

Kolozsvár

Széchenyi-tér 12. sz., ki a legmagasabb napi áron veszi meg. 1195

SIMONFFY

ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődeje Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. 1038

Sovány és hizott ser-tések legjobb értékesítésére alánljuk **Bauer B. Gyula** céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

Pénzkölcsönt

leggyorsabban lebonyolít titoktartással, legelőnyösebb feltételekkel, gazdaszoknak, hivatalnokoknak, éves lakóknak vidékre.

Kölcsönöket betá-lázásra minden irányban a legmesszebbmenő előnyök és kedvezményekkel közvetít igen rövid idő alatt, olcsó kamattal mellett **KANITZER REZSŐ** bank-bizományos. BUDAPEST, VII. Kertész-u. 50. l. em. 7. Válasz-bélyeg melléklendő. 1198

Bajor I.
angol férfi-szabó műtermében
KOLOZSVÁRT,
Wessolányi Miklós-u. és Mátyás király-tér sarok, Hinta-ház, bejárat Wesse-lényi-u felől — a legújabb minták szerint és legiőbb szövetekből r'nd. kívül juttatásos vállalatunk utca- és díszítőnyűk, valamint 1120

VALÓ-
di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női övszerők) F. Berguand fils legfinneve-sebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők
POLGÁR SANDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50. sz.
Részletes képes árjegyzék ingyen.
Ezen hirdetés beküldése esetén 15° engedély. Kivágá-tott az "Erdélyi Gazda"-ból. 1204.

Mótor-benzint
minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a
Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárból.
Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott kész-séggel megadatik. 1032.

Egy levelező lapon kérjen mutatványszámot a
„Baromfitenyésztés”
címmel képes hetilaplóból.
E szakfolyóirat felüli a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő és diszmadár-, galamb- és házinyúl-tenyésztési kérdéseket.
A baromfitenyésztés minden ágáról közölt nagy-számú cikkeit mindig a legjelesebb tenyésztők írják.
A lap hetenként 16 oldal terjedelemmel jelenik meg s az ország minden részében el van terjedve.
Szerkeszti. Hreblayné Dedinszky Adél.
1149. Előfizetési ára: egész évre 8 korona.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Csömöri-út 5.

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!
Léber Gyula első erdélyi sodrony-szövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez

gépfonatait, dísz-kerítéseit és díszkaput, továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és előskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koks, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő-és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok) 1168.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával . . . . . 400.000— K.
Alapítványok . . . . . 1268.120—
Tartalékok 190.400.30

Összesen 1,858.520.30 K.
Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj-arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelesleg-ből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4°/₁₀-os díjvisszatérítést kapta c.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határo-zattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1018

az igazgatóság.

HERMANN E.

Varrógép és kerékpár nagy raktára

Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

VARRÓGÉPEK!

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 frtig. Egy karlikahajós 65—80 frtig. Egy Central Bobbin 86—90 frtig. Eredeti Howe C. Wheeler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 frtig. Kerékpár köpeny 4—6 frtig. Kerékpár tömlő gumi 2 frt. 30 krtól 3 frtig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 frt. 50 krig. Kerékpár acetilen lámpa 2 frt. 50 krtól 5 frtig stb.

Csakis készpénzért. 1109

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Etrond szor lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvagy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejelőképességének fokozására, csontbőréséknél. — 1° doboz ára 1 korona 40 fillér, 1² doboz 70 fillér. Csak a lenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerárban és pyógytűkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János, es. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállító, korlített győgszorzász, Korneuburg, Bécs mellett.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

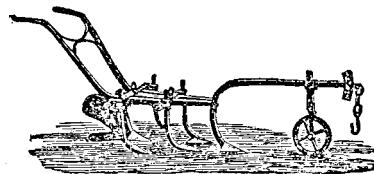
BABÓS és TÁRSAI vaskereskedése

Kolozsvárt, Deák Ferencz-út 25. szám.

Gyári nagy raktár mindennemű gazdasági gépekben, villamos öngyújtóval ellátott Benzinmotor és Lokomobilok, Gőzmotor cséplőkészletek, szabadalmazott gölyös perselyű kézi és jargányos cséplőkészletek, Gabona-rosták, Trieurök, Szecska- és

Répvagók, Kukoricza-morzsolók, szabadalmazott „MONTANIA DRIL” sorbavető gépek, Fagerendelyes és Sack-rendszerű ekék stb.

Gépszijj, Gépolaj Tovota gépl enőcs és mindennemű technikai czikkék. Gabona-zsákok, Vizmentes ponyvák, OLAJ- és PORFESTEKEK, Hollandi Kencze (Firniss) és mindennemű laccok. Pormentesítő olaj, LINOLEUM és BOROSTYÁN PADLÓLACK. Tűzmentes PÉNZ- és KÖNYV-VASSZEKRÉNYEK gyári raktára. Rézgálicz stb.

Gyors és pontos kiszolgálás. Vidéki megrendéseket gyorsan elintézzük.

Tisztelettel

BABÓS és TÁRSAI.

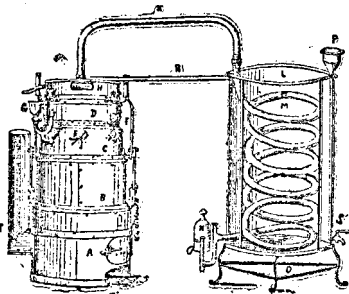
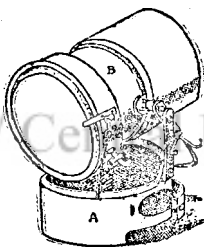
1199

Az ezredéves országos kiállításon milenniumi nagy éremmel, a szegedi és pozsonyi mezőgazdasági kiállításokon 3 ezüst éremmel kitüntetve.

Legujabb szerkezetű, tengelyen fordítható, vagy vasfűtő kazánházból kiemelhető

gyümölcs-, törköly- és borseprű- leparoló készülékek

czefrekeverővel vagy anélkül, minden alaku pálinkafőző-üstök, 2 csöves sisakkal, csöves-, kigyó- vagy henger-alaku hűtővel; mindennemű gyári rézműves berendezéseket, konyhai rézedény- és üstöket legjobb kivitelben jutányos áron szállít.

Gállik Lajos

rézművesmester üzlete
BUDAPEST,

VII. ker., Nyár-utca 15. sz.

Régi fémek becseréltetnek és megvételnek.

1196

Beocsini Cémentgyári Unió

Redlich, Ohrenstein és Spitzer.

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli diszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak:

BEOCSINBAN

Szerémszög

Pétervárad mellett.

Iroda:

BUDAPEST,

V. kerület,

Alkotmány-utca 10.

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normálaknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra

és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legujabb és legbevéltabb szerkezetben.

Temesvár
1891.
Aranyérem!

Debreczen
1894.
Arany oklevél.

Singer Co.

varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vársárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

